

30 kwietnia 2020 r. z inicjatywy Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej odbyła się debata pod hasłem „Co dalej z partnerstwem publiczno-prywatnym w nowych realiach gospodarczych spowodowanych przez pandemię wywołaną koronawirusem?”. W debacie o realizacji inwestycji w formule PPP wzięli udział przedstawiciele resortu – wiceminister Waldemar Buda oraz Lilianna Bogusz, dyrektor Departamentu PPP w MFiPR, a także kilkunastu ekspertów reprezentujących krajowe i międzynarodowe instytucje oraz firmy zajmujące się doradztwem, budownictwem i finansami. Poniżej publikujemy najważniejsze wnioski ze sprawozdania z debaty, opublikowanego przez Ministerstwo.

Dlaczego PPP w najbliższym czasie?

W toku dyskusji wskazano 5 powodów, dla których warto rozważyć formułę PPP do realizacji inwestycji w okresie spowolnienia gospodarczego, które jest spodziewane w najbliższym czasie jako skutek pandemii:

1. Formuła PPP polega na wyborze partnera prywatnego do realizacji przedsięwzięcia w długim okresie (kilkanaście, a nawet kilkadziesiąt lat). Umowa PPP z oczywistych względów przewiduje mechanizmy stosowane w przypadku wystąpienia siły wyższej lub innych zdarzeń utrudniających realizację postanowień umownych (np. przypadki kompensacyjne). Dzięki takim zapisom strony podejmują działania mające na celu kontynuację współpracy również w okresie spowolnienia gospodarczego;
2. Formuła PPP zapewnia finansowanie (w całości lub w części) nakładów inwestycyjnych na potrzeby inwestycji publicznej z kapitału prywatnego (przede wszystkim kapitał dłużny pozyskany przez partnera prywatnego), dzięki czemu środki publiczne wydatkowane na wynagrodzenie partnera prywatnego są odroczone w czasie (spłata rozpoczyna się po oddaniu obiektu do użytkowania) i rozłożone na wieloletni okres realizacji umowy PPP (co najmniej kilkanaście lat). Dzięki temu można w taki sposób zaplanować harmonogram przedsięwzięcia PPP, aby podmiot publiczny nie ponosił wydatków w okresie spowolnienia gospodarczego;
3. Formuła PPP wymaga starannego przygotowania przedsięwzięcia i procesu wyboru partnera prywatnego, co w przypadku spowolnienia gospodarczego i mniejszego zainteresowania rynku wchodzeniem w nowe inwestycje, daje czas na prace przygotowawcze. Tym sposobem podmiot publiczny wykorzystuje okres kryzysu na prace przygotowawcze i podejmuje działania mające na celu wybór partnera prywatnego, a gdy partner prywatny realizuje zadania inwestycyjne w ramach umowy PPP, gospodarka wraca już na ścieżkę wzrostową;
4. Formuła PPP bazuje na podziale ryzyk pomiędzy podmiot publiczny i partnera prywatnego i zakłada, że część ryzyk związanych z realizacją przedsięwzięcia można przenieść na partnera prywatnego (który otrzyma z tego tytułu wynagrodzenie odroczone i rozłożone w czasie). Podmiot publiczny nadzoruje wykonanie umowy PPP, ale odpowiedzialność za działania zgodne z ustalonym harmonogramem ponosi partner prywatny, dzięki czemu podmiot publiczny koncentruje się na zadaniach ściśle związanych z funkcjami publicznymi (pomiar jakości usług publicznych, zapewnienie dostępności usług publicznych dla społeczeństwa, działania ograniczające wpływ kryzysu na jakość życia społeczeństwa itp.);
5. Przy ograniczonych środkach publicznych wykorzystanie formuły PPP umożliwia realizację portfela projektów. W formule PPP środki, którymi dysponuje podmiot publiczny przeznaczone są na finansowanie wynagrodzenia partnera prywatnego rozłożonego w czasie, dzięki czemu za tę samą kwotę pieniędzy można regulować transze wynagrodzenia dla kilku różnych projektów PPP. W formule tradycyjnej (np. projektuj i buduj), środki publiczne przeznaczone są na pokrycie nakładów inwestycyjnych, co może oznaczać realizację wyłącznie jednego przedsięwzięcia.

Nowe wyzwania, nowe projekty

Ze względu na prognozy gospodarcze można się spodziewać, że podmioty publiczne dysponujące ograniczonymi środkami będą szczególnie interesowały się projektami koncesyjnymi, które są finansowane z opłat od bezpośrednich użytkowników. Natomiast już teraz eksperci z sektora prywatnego, którzy wzięli udział w debacie, sygnalizują, że chętniej będą spoglądać na projekty finansowane przy wykorzystaniu opłaty za dostępność, w których przychód przedsiębiorcy nie zależy od popytu. O tym trendzie mówiła również Lilianna Bogusz z MFiPR: – Z jednej strony dostrzegamy zasadność zastosowania formuły PPP z opłatą za dostępność, z drugiej mamy świadomość z ograniczeń budżetowych wielu jednostek szczebla samorządowego. W każdym projekcie PPP trudność polega na znalezieniu wspólnego mianownika dla potrzeb publicznych i celów biznesowych sektora prywatnego.

Ponadto wskazywano na umieszczenie wydatków związanych z projektami PPP w wieloletnich planach finansowych, które według uczestników debaty odgrywa kluczową rolę we wzmocnieniu efektywności współpracy w formule PPP. Eksperci zwracali również uwagę na znaczenie sprawności podejmowania decyzji przez podmiot publiczny i dobrego przygotowania przedsięwzięcia.

Sektory mające znaczenie

Dziś, jak nigdy wcześniej, aktualne staje się pytanie, czy sektory ochrony zdrowia i pomocy społecznej zaczną być widoczne na rynku PPP. Szpitale i instytucje całodobowej opieki, jak DPS-y czy domy dziecka, potrzebują ogromnych nakładów inwestycyjnych, a takie przedsięwzięcia mogą być realizowane w formule PPP. Mirosław Józefczuk, członek zarządu firmy Warbud, uważa, że trzeba jednak zerwać z mitem prywatyzacji w przypadku wykorzystania PPP i przekonać opinię publiczną, że partnerstwo nie oznacza oddania kontroli nad projektem stronie prywatnej. – Teraz jest czas, aby szpitale i domy pomocy społecznej powstawały właśnie w formule PPP, ale lokalne społeczności muszą mieć świadomość, że nie oznacza to prywatyzacji służby zdrowia.

PPP ma na celu budowanie infrastruktury pozwalającej na zaspokojenie podstawowych potrzeb społeczeństwa. W nowej rzeczywistości – zdaniem uczestników debaty – obiekty sportowe, rekreacyjne czy kulturalne ustąpią miejsca projektom w sektorze mieszkaniowym, drogowym, ochrony zdrowia czy edukacji.

Źródło: www.ppp.gov.pl